

Det här projektet genomförs
med stöd av Arvsfonden

Funktionsrättskonventionen som verktyg

**HANDIKAPP
FÖRBUNDEN**

Funktionsrättskonventionen

– Från snack till verkstad!

Vad ska projektet göra?

- Verktøyglåda for oppfølging av rekommendationerna
- Driva fall med våra medlemsförbund
- Handbok för föräldrar: anmäla, överklaga och driva rättsfall som avser kränkningar av barnets rättigheter
- Informationsspridning via främst webbplats
- Utbildningsmaterial
- Samarbete med bland annat Med lagen som verktyg och Myndigheten för delaktighet

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

- Vad syftar mänskliga rättigheter och lagar till?
- Vad är den främsta framgångsfaktorn för mänskliga rättigheter

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kort historik

- Funktionsrättskonventionen trädde i kraft i Sverige 2009
- Den konvention som tagits fram med störst medverkan av det civila samhället

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Nationella utmaningar

- Generellt
 - Mänskliga rättigheter har svag ställning i svensk politisk kultur
 - Svenska världsmästarmentaliteten
 - Svenska förvaltningsmodellen
- Funktionshinderpolitiken
 - Funktionshinderområdet har många traditionella arbetssätt
 - Ovana vid juridik som verktyg
 - Verksamhetsstyrt

Kort om Funktionsrättskonventionen

- Heltäckande konvention för mänskliga rättigheter, berör alla livsområden
 - Säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter, artikel 1.
- Allmänna principer och skyldigheter, materiella rättigheter
- Fakultativt protokoll:
 - Individuella klagomål
 - Utredningar av grova eller systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter

Vad är en konventions juridiska status?

- Sverige har ratificerat Funktionsrättskonventionen (SÖ 2008:26)
- Staten Sverige är bunden av Funktionsrättskonventionen
- Funktionsrättskonventionen kan inte tillämpas direkt hos myndigheter och domstol
- Myndigheter och domstolar är skyldiga att tolka nationell lagstiftning mot bakgrund av Funktionsrättskonventionens krav

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Vilka skyldigheter har staten?

- Staten ska genomföra konventionen
 - Civila och medborgerliga rättigheter ska genomföras omedelbart
 - Sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter ska genomföras gradvist
- Respektera, skydda, fullgöra
- Förbud mot diskriminering och krav på skälig anpassning
 - skälig anpassning kan och ska användas på alla rättigheter
- Aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kommun och landsting

- Kommunalt självstyre vs. mänskliga rättigheter?
- Tre delar:
 - Ska följa lagfästa rättigheter
 - Ska inom ramen för den egna kompetensen genomföra Funktionsrättskonventionen
 - Område utan kompetens

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Hur kan Funktionsrättskonventionen användas?

- Påverkansarbete
- Konventionskonforma tolkningar

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Konventionskonforma tolkningar

- Att tolka nationell lagstiftning mot bakgrund av vad Funktionsrättskonventionen kräver
- Myndigheter och domstolar ska göra det så långt som möjligt
- *Se bl.a. SoU 2010:70 s. 130-131 , Skr. 2016/17:29 s. 10-11, 26*
- Konventionskonforma tolkningar kan inte ge mer eller gå emot vad lagtexten konkret säger
- *Exempel på konventionskonform tolkning av svensk rätt utifrån Europakonventionen innan den blev svensk lag:
- NJA 1988 s. 572, NJA 1989 s. 131, NJA 1991 s. 188, NJA 1991 s. 512, NJA 1992 s. 363, NJA 1992 s. 513, NJA 1992 s. 532*

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

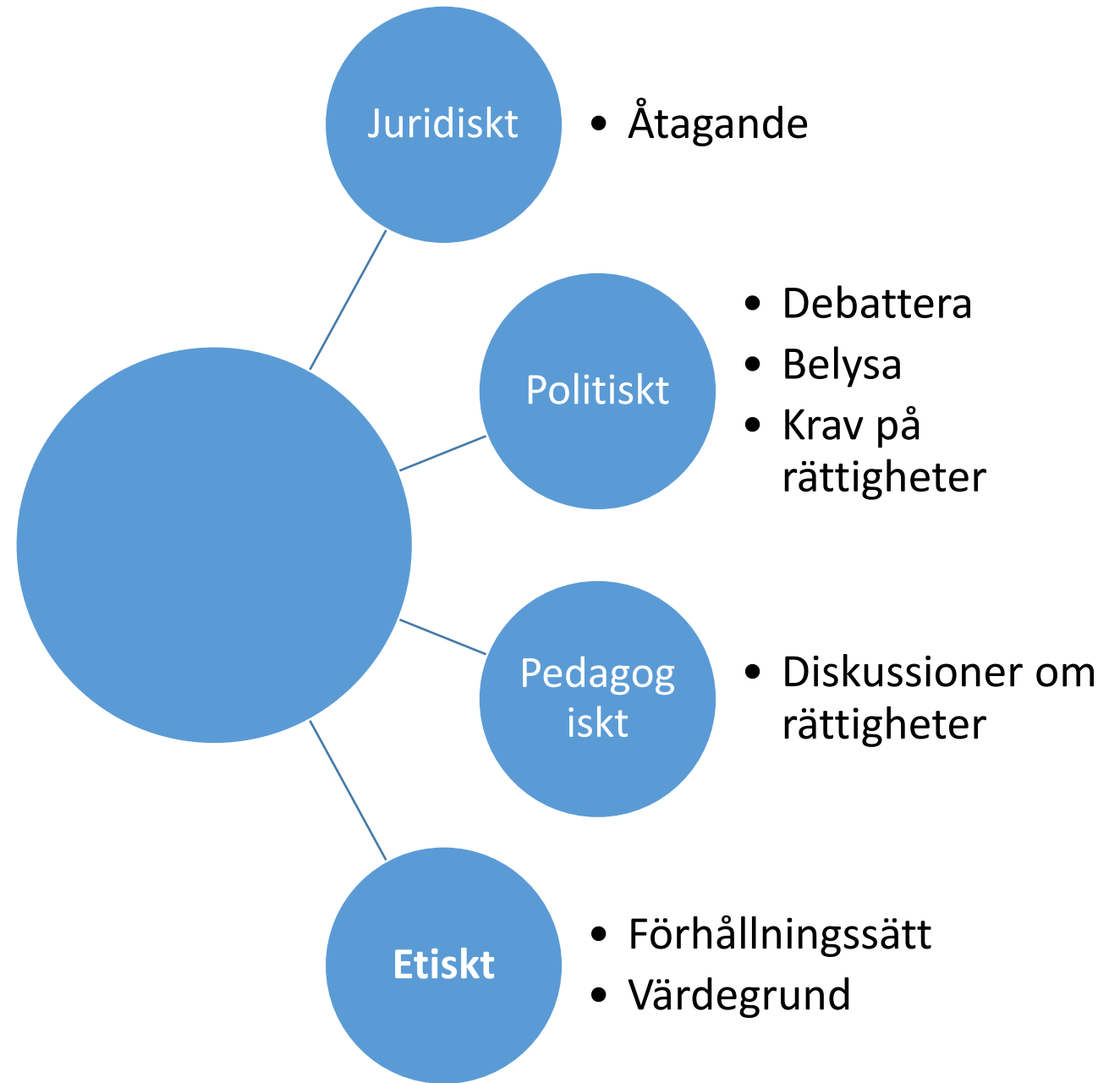
Hur kan
funktionsrättskonventionen
fungera som verktyg?

Hur kan funktionshinderkonventionen påverka nationell politik?

- **Försvar**: skydd mot nedskärningar
- **Inspirerande**: förändra traditionell politik och koncept
- **Reflektion**: stimulera till nationell debatt om funktionshinderpolitiken
- **Mobiliserande**: förstärkning för nationella funktionshinderorganisationer till mobilisering och inflytande

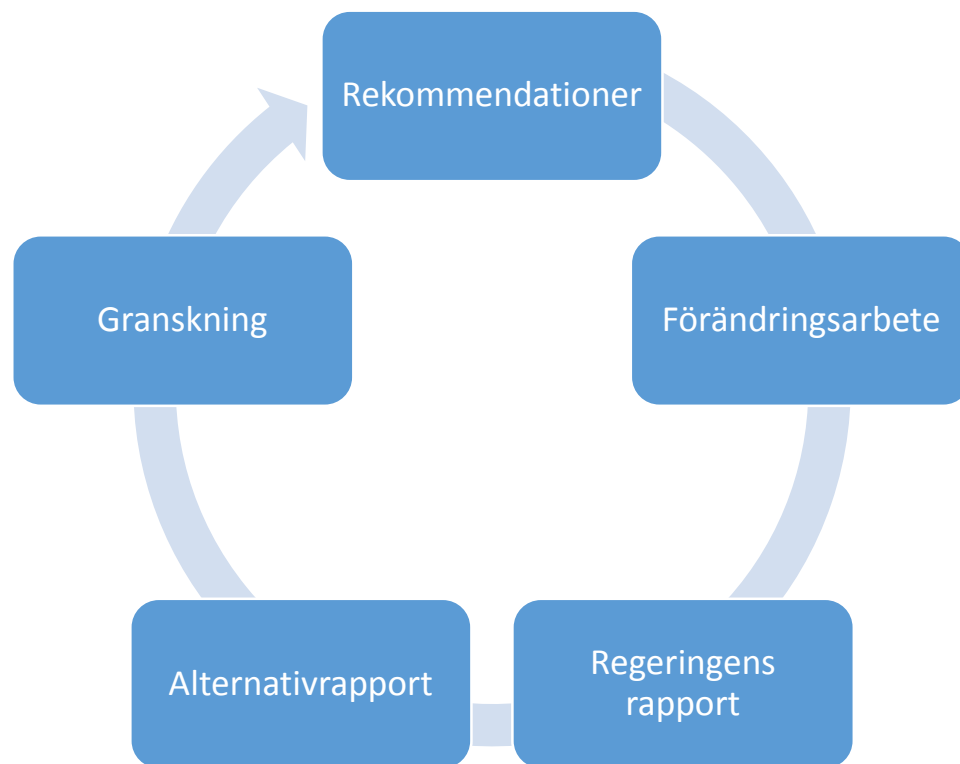
Waldschmidt, Anne (2016)

Funktionshinder- konventionen som verktyg

Ett ständigt pågående
arbete...

Konventionscykeln

Tidschema

Framgångsfaktorer

- Synliggör villkoren för personer med funktionsnedsättning
- Gör en långsiktig plan
- Koordinera själva genomförandet
- Bedriv arbetet ur ett funktionsrättsperspektiv
- Gör funktionsrättsperspektivet synligt i budgeten
- Utbilda och medvetandegör
- Involvera civilsamhället

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Fakta och kunskap - A och O

- Hur ligger vår kommun och landsting till?
- Använd befintliga uppgifter som hos MFD och Kolada.se
- Ställ frågor till kommunen/landstinget

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kritik och rekommendationer (2014)

- Rapporteringssystem frivilligt för kommunerna
- Brist på genusperspektiv i politik (art 6)
- Bättre kunskap hos bla personal (art 7 och 8)
- Mer resurser till elevhälsan (art 7)

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kritik och rekommendationer (2014)

- Samtycke till medicinsk behandling och Ingen ska hålla kvar mot sin vilja inom sjukvården (art 12, 14 och 15)
- Våld och övergrepp bla skyddat boende. (art 16)
- Neddragning av assistans (art 19)

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kritik och rekommendationer (2014)

- Kommuner och tillgänglighet i byggd miljö (art 9)
- Tillgänglighet i offentlig upphandling (art 9)
- Offentligt material (art 9)
- Självmord (art 10)

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kritik och rekommendationer (2014)

- Diskriminering vid adoption (socialtj) (art. 23)
- Inkludering i skola och få stöd som behövs (art 24)
- Tillgänglighet till val och att ha pol uppdrag (art 29)

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Kritik och rekommendationer (2014)

- Insamling av statistik och indikatorer (art 31)
- Involvera organisationerna i kommande rapport

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Särskilt om stödjande
beslutsfattande,
tillgänglighet och utbildning

De allmänna kommentarerna

- 1 om artikel 12 – likhet inför lagen
 - Lika rättskapacitet
 - Självbestämmande och stödjande beslutsfattande
 - Ska följa individens vilja och önskemål
- 2 om artikel 9 – tillgänglighet
 - Fysisk, kommunikativ och kognitiv,
 - Universell utformning och skälig anpassning
 - Byggd miljö, transport, webb, kommunikation, varor, tjänster

Allmänna kommentarerna

- 4 om artikel 24 – utbildning
 - Inkluderande och fullt ut tillgänglig utbildning
 - Rätt till stöd och skälig anpassning

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Praktisk övning

- Ta fram en kampanj för att genomföra någon av rekommendationerna
- Utgå ifrån Funktionsrättskonventionen och de metoder vi har diskuterat

Funktionsrättskonventionen
– Från snack till verkstad!

Frågor?

Tack för att ni har lyssnat 😊

Funktionsrättskonventionen

– Från snack till verkstad!

